

10:31). Главная цель истинно христианского блога – свидетельство о Господе и Спасителе нашем Иисусе Христе и его Евангелие. Каждый свой пост христианин должен сопоставлять с этой целью [1].

Анализируя православное интернет-пространство на основании преэссенции в области технологических и законодательных требований, можно сделать вывод о его органичном и непротиворечивом вхождении в общемировое виртуальное пространство. В то же время в православном интернет-пространстве декларируются этические принципы, основанные на христианских мировоззренческих установках, оберегается конфессиональная целостность, позиционируются принципы бесконфликтного общения.

Литература

1. Заповеди Интернет-общения // Православие и мир [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pravmir.ru/zapovedi-internet-obshheniya/#ixzz3M4GXOcwQ>. – Дата доступа: 10.11.2016.
2. Официальная группа храма святителя Иннокентия, митрополита Московского [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.facebook.com/groups/proповедник>. – Дата доступа: 10.11.2016.
3. Портал «Православное христианство» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL:<http://www.hristianstvo.ru>. – Дата доступа: 10.11.2016.
4. Православная социальная сеть «Елицы» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://elitsy.ru/about>. – Дата доступа: 10.11.2016.
5. Судариков. 19 слов об интернет-общении [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pravmir.ru/19-slov-ob-internet-obshhenii-1>. – Дата доступа: 10.11.2016.
6. Хостинг ORTOX [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://host.ortox.ru/documentation.html/>. – Дата доступа: 10.11.2016.

Марыя Канюшкевіч

*Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы
(Беларусь)*

ТЭКСТАЎТВАРАЛЬНЫЯ ФРАЗЕАСХЕМЫ Ў СУЧАСНАЙ КАМУНІКАЦЫІ

Пытанне аб моўнай, а не толькі маўленчай прыродзе тэксту сёння ўжо не выклікае столькі спрэчак, як гэта назіралася некалькі дзесяцігоддзяў таму. Так, ужо ніхто не адмаўляе вылучэння мінімальнай адзінкі тэксту, хоць называецца яна даследчыкамі па-рознаму (дзеля эканоміі месца абмяжуемца толькі ўказаннем персаналій без прывядзення бібліяграфічных звестак) – звышфразовае адзінства (І. Гальперын), скла-

данае сінтаксічнае цэлае (М. Паспелаў), мікратэкст (В. Маскальская), тэкстэма (А. Селіванава), праявічая страфа (Р. Салганік), міжфразавае адзінства (Н. Валгіна), інфармацыйны блок (І. Кудравых) і інш.

Для задач дадзенага артыкула больш падыходзіць аднаслоўны тэрмін дыктэма [1] як больш зручны і, галоўнае, больш дакладны: ён намінуе сістэмны інтэгратыўны сегмент моўнай іерархіі і «вылучаецца сваёй выразнай функцыяй, якая не зводзіцца да функцый ніжэйшых адзінак, але ўключае ў сябе гэтыя функцыі ў межах свайго ўласнага, інтэгратыўна-тэкставага прызначэння выражаць пэўную тэму. Гэта значыць, па-за дыктэмай, па-за дыктэмнай будовай, тэкст як непасрэдны прадукт маўленчай дзейнасці не існуе і існаваць не можа» [1, с. 61].

Уласна моўны характар тэксту маніфестуецца кагезіяй, якая служыць характарыстыкай яго фармальна-сувязей як у межах сказа, так і паміж сказамі. Спосабаў і сродкаў выражэння кагезіі ў кожнай мове шмат: займеннікі, злучнікі, сінонімы, лексічныя паўторы, ключавыя словы, рыфма-рытмічныя сродкі, мадальна-часавыя планы сказаў, інверсія, вобразныя сродкі, пабочныя словы *па-першае...*, *па-другое...*, словазлучэнні і нават цэлыя прэдыкатыўныя адзінкі, малаінфарматыўныя па змесце, але неабходныя длясэнсавай арганізацыі інфармацыі і ўпарадкаванасці яе блокаў у тэксце. Інакш кажучы, кагезія тэксту – гэта не толькі і не столькі ўнутрыфразаваы і міжфразаваы сувязі, колькі сувязі паміж мінімальнымі адзінкамі тэксту – дыктэмамі.

І калі катэгорыяльныя характарыстыкі тэксту атрымалі даволі грунтоўныя апісанні ў навуковай літаратуры, то вывучэнне сродкаў, якія забяспечваюць міждыктэмныя сувязі ў тэксце, яшчэ чакае сваіх даследчыкаў. Змена характару мовы ў апошнія дзесяцігоддзі з літаратурацэнтрычнасці на медыяцэнтрычнасць абумовіла станаўленне і ўздым экспрэсіўнага сінтаксісу. Сегментацыя, эліпіс, паўторы, пытальна-адказныя формы, ланцужкі намінаваюць, незакончаныя выказванні, парцэляцыя зрабілі журналісцкі тэкст сечаным на больш дробныя камунікатыўныя адрэзкі (так званы «сечаны сінтаксіс»), што не магло не выклікаць змен і ў структурным сінтаксісе.

Адной з такіх змен можна назваць пераразмеркаванне функцый структурных элементаў злучальных сродкаў. Як гэта адбываецца, было намі прадеманстравана на прыкладзе парцэляцыі складаназалежных сказаў меры і ступені са злучальным блокам *до того, что*, які паслужыў базай для ўтварэння канектараў міжфразаваых сувязей у рускай мове [2]. Парцэляты не толькі пераўтвараюцца ў асобныя камунікатыўныя адзінкі, але і набываюць дадатковыя семантычныя зрухі і нарашчэнні, а

самі злучальныя сродкі ў складаным ці ва ўскладненым сказе бяруць на сябе функцыі канектараў міжфразавай і звышфразавай сувязі.

На сёння фактычна адсутнічае (як у рускай, так і ў беларускай мовах) інвентарызацыя не толькі канектараў міждыктэмнай сувязі ў тэкстах, але і наогул усіх скрэп, што функцыянуюць паміж прэдыкатыўнымі адзінкамі нават у межах аднаго выказвання. Традыцыйная лінгвістыка замкнулася на створаным ёю ўласным структура-семантычным канструкце злучальных сродкаў, у той час як кола гэтых адзінак фарміруецца аўтарытэтнай сілай самой мовы, што яскрава было паказана ў свой час на злучальных функцыях мадальных адзінак у працы М. Ляпон [4], а праграма звязаных з дадзенай праблемай накірункаў даследаванняў – у [5].

Мэтай нашага артыкула з’яўляецца аналіз функцыянальных і структурных зрухаў у прэдыкатыўных адзінках, якія ў апошні час актыўна ўжываюцца ў сучаснай беларускамоўнай і рускамоўнай камунікацыі ў ролі канектара міжфразавай сувязі. Размова пойдзе пра канструкцыі кшталту *Справа ў тым, што...* (падаём з вялікай літары, бо звычайна такія канструкцыі пачынаюць новы абзац). Напрыклад: *Панікаваць на конт наяўнасці спірту ў касметыцы не варта. І тым больш не трэба думаць, што ён з’яўляецца абавязковай прычынай сухасці скуры.*

Справа ў тым, што спірты могуць выступаць адразу ў некалькіх ролях. Напрыклад, як стабілізатары, эмульгатары або носьбіты актыўных рэчываў. Пры гэтым яны могуць быць яшчэ і добрымі ўвільгатняльнікамі (Алеся: сайт).

1. Вылучаная канструкцыя структура ўяўляе сабой эліптызаваную галоўную частку складанага сказа, у якім уся інфарматыўная нагрузка канцэнтруецца ў даданай частцы. Галоўная ж, будучы зместава сінсемантычнай і структура сінсітаксічнай, выконвае тры іншыя функцыі: а) страявую ролю (захаванне будовы складанага сказа), б) анафарычную, ці рэтраспектыўную (адсылка з дапамогай назоўніка *справа* да інфармацыі, якая змяшчаецца ў папярэдняй дыктэме), в) катафарычную, ці праспектыўную (адсылка з дапамогай займенніка *тое* да наступнай інфармацыі, якую перадае даданая частка).

2. У сваю чаргу даданая частка, маркіраваная злучнікам *што*, застаючыся паводле будовы складанага сказа яго даданай часткай, з’яўляецца перш за ўсё носьбітам інфармацыі, якая карэлюе не з семантычна пустой галоўнай часткай, а з папярэдняй дыктэмай. Такая інфарматыўная звышфразавае карэляцыя не мае вострай неабходнасці ў злучніку *што*, паколькі ўсё лексічнае напаўненне даданай часткі складае рэму. У гэтым карэлююць перш за ўсё рэмы, што відаць на дыялогах вус-

най камунікацыі: як вядома, мы размаўляем толькі рэмамі, апускаючы тэмы, бо спрацоўвае прынцып эканоміі маўленчых высілкаў. Больш за тое, тэма-рэматычная арганізацыя, якая, дарэчы, з'яўляецца важкім кагерэнтным сродкам звязнасці тэксту, працуе так, што папярэдняя рэма становіцца тэмай для наступнай рэмы, і часта іх сувязі дастаткова і без іншых кагезійных сродкаў. Параўн.: *Гугол – гэта адзінка са ста нулямі. У практыцы звычайна гэтая адзінка вымярэння не ўжываецца. Чаму? Справа ў тым, што ва ўсім Сусвеце няма нічога, што магло б вымярацца такой лічбай* (наук.). – *Гугол – гэта адзінка са ста нулямі. У практыцы звычайна гэтая адзінка вымярэння не ўжываецца. Чаму? Ва ўсім Сусвеце няма нічога, што магло б вымярацца такой лічбай.* У трансфармаваным тэксце кагезію забяспечваюць указальныя займеннікі *гэтая, такой*, а таксама пытална-адказная форма, лексічныя паўторы і сінонімы, якіх дастаткова, каб тэкст застаўся цэласным змястоўна і не рассыпаўся фармальна.

3. Даданая частка без злучніка ўяўляе сабой інфарматыўны (намінатыўны) кампанент дыктэмы як адзінкі тэксту, а злучнік *што*, непарыўна звязаны з галоўнай часткай, утварае з ёю нешта накшталт фразеасхемы (тэрмін М. Чарамісінай [5]); у граматычных апісаннях гэты тэрмін адносна такіх адзінак, як *Не успел... как; Стоило... как; Что касается... то; Если говорить о... то* і інш.).

На фразеасхему *Справа ў тым, што...* прыпадае некалькі іншых функцый. Па-першае, яна, хоць і не вельмі патрэбная ў якасці канектара, але забяспечвае міжфразавыя сувязі. Па-другое, яна звязвае адну мінімальную адзінку тэксту (папярэдняю дыктэму) з другой мінімальнай адзінкай тэксту (новай дыктэмай), г. зн. былой даданай часткай, якая, дарэчы, па аб'ёме можа перавышаць адну прэдыкатыўную адзінку, бо пасля даданай часткі ідуць яшчэ некалькі сказаў, што дапаўняюць прадказаную фармантам інфармацыю. Тым самым, і гэта па-трэцяе, яна ўтварае дыктэму, стаўшы яе фармантам. Па-чацвёртае, забяспечваючы звышдыктэмную сувязь, яна выконвае тэкстаўтваральную функцыю, не толькі звязваючы дыктэмы паміж сабою, але і раздзяляючы іх, бо, як вядома, тэкст акрамя звязнасці мае яшчэ і такі параметр, як чляннасць. І калі для міжсказавай сувязі канектарная функцыя канструкцыі *Справа ў тым, што...* фармальна збыткова, то для міждыктэмнай сувязі яна неабходная.

Але і гэта яшчэ не ўсё. У камунікатыўным плане фразеасхема з'яўляецца актуалізатарам абедзвюх рэм – папярэдняй і наступнай. Папярэдняя рэма актуалізуецца назоўнікам *Справа*, які выконвае, як ужо

адзначалася вышэй, рэтраспектыўную адсылку да першай рэмы, робячы тым самым актуальнасць яе як тэмы для наступнай рэмы. А наступная рэма актуалізуецца праспектыўнай катафарай формы займенніка ў *тым*.

Нарэшце, будучы катэгарыяльным службовым сродкам, фразеасхема выражае розныя семантычныя адносіны паміж рэмамі (пра што размова будзе ісці ніжэй).

Такім чынам, дыктэма як мінімальная адзінка тэксту можа мець свой уласны, спецыфічны толькі для яе, службовы паказчык, маркёр, фармант, падобна да словаформы з яе флексіяй ці сінтаксемы як мінімальнай адзінкі сінтаксісу.

4. Сістэмны характар дыктэмы можна бачыць у яе ізамарфізме з іменнымі і прэдыкатыўнымі сінтаксэмамі ў межах сказа, дзе спрацоўваюць адны і тыя ж механізмы ўтварэння моўнай адзінкі. Напрыклад, у іменнай сінтаксеме *перад ад'ездам* прыназоўнік разам з флексіяй (падобна конфіксу) з'яўляецца фармантам сінтаксемы, а аснова назоўніка – яе лексічным (намінатыўным) кампанентам. Пры пераходзе на ўзровень складанага сказа (*Перад тым як ад'ехаць...*) намінатыўны кампанент сінтаксемы замест марфалагізаванага становіцца прэдыкатыўным, а яе прыназоўнікава-флексійны фармант ускладняецца за кошт указальнага займенніка і злучніка і пераўтвараецца ў прыназоўнікава-займеннікава-злучнікавы, дзе *тым* ізафункцыянальны флексіі, а злучнік *як* падобны да інтэрфікса, які згладжвае сінтагматычныя швы паміж рознаўзроўневымі элементамі ў новастворанай сінтаксеме. Складаны сказ з'яўляецца не больш як «тэхнічным рашэннем выражэння поліпрэдыкатыўнай структуры» [6] (больш падрабязна гл [5; 3]).

5. Службовасць фразеасхем тыпу *Справа ў тым, што...* як цэласных моўных адзінак даказваецца іх іншымі характарыстыкамі.

5.1. Назіраецца іх пашырэнне ў сучасных медыя. Гэта можна бачыць па рэдукаваных хэдлайнах інтэрнэт-паведамленняў, калі першая дыктэма ў загалоўку кандэнсуецца да сегмента з аднаго слова, у той час як другая падаецца максімальна інфарматыўна – адным ці некалькімі сказамі (спасылкі на інтэрнэт дзеля эканоміі падаюцца з рэдукаваным адрасам): *Пуцін: Уся справа ў тым, што ў падлеткаў няма мастацкага густу* (<https://www.google.by/search?client>); *Наталля Гардзіенка: Справа ў тым, што дакументы Юрый Туронак перадаваў нам і раней* (www.racyja.com/.../natallya-gardzienka).

5.2. Сфарміравалася мадэль утварэння фармантаў дыктэмы: *X у тым, што...*, дзе ў якасці *X-а* выступаюць назоўнікі з агульнай семан-

тыкай: *справа, пытанне, рэч, праблема, сутнасць, ідэя, выклік, штука*, якія патрабуюць фразовай канкрэтызацыі. Напрыклад (ва ўсіх прыкладах у крыніцах другая дыктэма падаецца з абзаца): *У амерыканскім штаце Заходняя Вірджынія вучні не могуць наведваць школу, калі ад іх пахне цыбуляй. **Справа ў тым, што** там расце дзікая цыбуля с няцёрпна моцным пахам, які не выветрываецца на працягу некалькіх дзён* (Звязда, 12.05.2016); *Пачаў сваю работу касмадром «Усходні», закліканы пасля завяршэння дзвюх чэргаў будаўніцтва створыць магчымасці для цалкам аўтаномнай ад іншых краін сістэмы запуску касмічных ракет у космас. **Праблема ў тым, што** тэма арандаванага Расіяй у Казахстане касмадрома «Байканур» стала важным момантам для ціску на ўрад краіны з боку апазіцыі...* (Звязда, 03.05.2016); *Мы ўсе назіралі экзамен нашых спартсменаў на Алімпіядзе ў Рыа. І я гляджу на балбатню гэту з боку нашых чыноўнікаў ад спорту (яны задаволены, усё добра). Яны, можа, і задаволены, але не мы з вамі і не народ. Такого пасрэднага, ненармальнага выступлення мы проста не чакалі. **Пытанне ў тым, што** ў спорт укладзены велізарныя сродкі (і яны самі аб гэтым гаварылі). Ніякіх прэтэнзій не было. А дзе вынік? А выніку, каб задаволіць патрабаванні народа, на народныя ж грошы туды паехалі, няма* (А. Лукашэнка).

5.3. Пeralічаныя назоўнікі, не сінанімічныя ў слоўнікавых значэннях, у межах мадэлі ўтвараюць сінанімічны рад фармантаў дыктэмы: *Пытанне ў тым, што...; Справа ў тым, што...; Ідэя ў тым, што...; Рэч у тым, што...; Пытанне ў тым, каб...; Праблема ў тым, што...; Выклік у тым, што...* Напрыклад: *Арганізатар фестывалю Street Instinct Дзяніс Савяр'янаў: **Ідэя ў тым**, каб паказаць публіцы графіці-культуру ў максімальна яркім і правільным выглядзе* (БелаПАН); *На думку аўтара, сёння беларуская літаратурная мова такая ж элітарная, як калісьці лацінка. **Праблема ў тым, што** яе развіццё залежыць выключна ад намаганняў беларускай інтэлігенцыі* (<http://elib.bsu.by/bitstream/>); *Пра Манастырок трэба сказаць асобна. **Рэч у тым, што** гэты прыватны сектар Гомеля меў у пасляваенныя гады нядобраю славу* (Звязда, 05.11.2016); *Запусціць сацыяльныя паслугі для пажылых нескладана. **Выклік у тым, каб** пастаянна гэтыя праграмы падтрымліваць* (Звязда, 22.10.2016); *На гэта звярнулі ўвагу і карыстальнікі інтэрнэту: [smarkacz]: **Спадарства! Хацелася б даведацца, у чым палягае розніца паміж фразамі «рэч у тым, што...» і «штука ў тым, што...»*** (<http://by-mova.livejournal.com/479773.html>).

5.4. Структура фарманта дыктэмы празрыстая для ўключэння некаторай дэйктычнай і службовай лексікі, у выніку чаго ўзнікаюць ва-

рыянты фарманта: *Справа ў тым, што...* – *Справа вось у чым...*; *Уся праблема ў тым, што...*; *А сутнасць справы вось у чым.* – *А сутнасць справы вось у тым, што...* Магчыма і сінанімія злучнікаў і злучальных слоў у структуры фарманта: *Уся праблема ў тым, што...* – *Уся праблема ў тым, каб...*; *Ідэя ў тым, што...* – *Ідэя ў тым, каб...*; *Пытанне ў тым, што...* – *Пытанне ў тым, якім чынам / калі, / дзе...гэта будзе...* Напрыклад: *Сэрца еўрапейскай бяспекі – гэта Беларусь. **І пытанне ў тым, якую ролю будзе мець Беларусь:** ці будзе дзяржавай у структуры заходніх, незалежных краінаў, ці будзе расейскай губерняй і такім плацдармам, дзе Расея зможа расстаўляць свае дывізіі перад маршам на Захад. Гэта сур’ёзная праблема, якая стаіць перад Беларуссю, перад Захадам* (Р. Шарамець; <https://charter97.org/be/news/2016/7/11/212838/>); *Больш людзей, чым звычайна, сабралася на штотыднёвых модных бясплатных курсах беларускай мовы «Мова нанова» ў гэтую сераду ў канферэнц-зале турсалона «Іва» (вуліца Леніна, 53). **А справа ў тым, што** спецыяльнымі гасцямі заняткаў сталі ўдзельнікі музычнага гурта з Магілёва «Аките» (<https://vkurier.by/54381>); *Тут не важна, адкуль паходзіць моладзь, важна тое, каб глыбока разважаць над сваёй верай, над радаснай таямніцай Уваскрасення, над духоўнай спадчынай, якая была дадзена ўсім. **Уся праблема ў тым, што** нашае жыццё не перапаўняецца радасцю Уваскрасення. І я бы сказаў маладым людзям з Беларусі: не вагайцеся паказваць тое, што вы маеце, тое лепшае, што вы атрымалі ў спадчыну ад мінулых пакаленняў. Моладзь з Заходняй Еўропы можа атрымаць гэты вялікі дар ад вас* (Брат Бенуа); *Аднак жа злуйся ці не – гісторыя і дэмаграфія граюць на дэмакратаў. Рэспубліканцы, між тым, усё яшчэ недаацэньваюць фактар асобы у масітабах краіны. **А пытанне якраз у тым, хто** яны, гэтыя асобы, хто зараз з’яўляецца «сапраўдным амерыканцам» (<http://www.t-styl.info/by/119/overview/18055/>); *Я хачу сказаць, што свет не можа быць аднапалярным, і гэта трэба заўсёды ўлічваць. **Пытанне ў тым, куды** будзем рухацца мы (<http://abituryent.ng-press.by/?p=2157>).***

5.5. На тое, што такія канструкцыі ўяўляюць сабой цэласныя службовыя ўтварэнні, паказвае іх катэгорыяльная (выражэнне адносін) сінанімія з традыцыйнымі злучальнымі сродкамі. У якасці падобнага сродку фразеасхема *Х у тым, што...* можа выражаць наступныя адносіны:

а) прычыны (= бо): *Калі наймальнік памяшкання вырашыў самавольна мадэрнізаваць такім чынам сістэму ацяплення, то ён рызыкуе падпасці пад адміністрацыйную адказнасць. **Справа ў тым, што** вы-*

нас труб з'яўляецца перапланіроўкай, таму злоўленага парушальніка чакае штраф (Родны край);

б) мэты (= дзеля таго, каб): *І вось мы чытаем, як тое падае для немцаў Алексіевіч. Якая вырафінавана перакручаная фармулёўка пра рэчы відавочныя і ўсім зразумелыя. Не агрэсар-Расея вінаватая ў нішчэнні Ўкраіны, а, маўляў, сама Украіна, а моладзь павінна змагацца супраць сваіх бацькоў. Навошта спадарыні тут так цямніць!?!.. Навошта казаць духту насуперак таго, што ведае кожны школьнік? А ўся справа ў тым, што тое кажэцца для немцаў. Там не тое што школьнікі – палітыкі нічога не ведаюць пра Ўкраіну і Беларусь. Вось носьбіт Нобэля ім усё растлумачыла. Будуць ведаць* (<http://pazniak.info/page>);

в) супрацьпастаўлення (= не... а): *Справа не ў тым, каб абражаць, а ў тым, каб перадаць аб'ектыўную* (<http://mediakritika.by>).

Пад уздзеяннем дыялагічнасці медыядыскурсу фразеасхема з'яўляецца вельмі зручным сродкам пачынальнасці пры адказах на пытанні: – *Раскажыце, як вы «звязаліся» з фантастыкай? – Справа ў тым, што я спачатку працаваў у «Знамени юности» пасля размеркавання, а потым мяне пераманіў бюлетэнь «Рабочая смена» – маленькае выданне, пасля газеты з тыражом у 750 тысяч асобнікаў. Я змяніў месца працы, таму што ўжо разлічваў: мне патрэбен час, каб пісаць кнігі, а там было больш вольна... (З інтэрв'ю В. Маслюкова // Маладосць); Пры аплаце на e-pay.by/plati.tut.by адлюстроўваюцца няправільныя або няправільна разлічаныя даныя для аплаты, што рабіць? – **Рэч у тым, што ў аплаце камунальных плацяжоў пастаўшчыком паслуг з'яўляецца сістэма «Разлік» АРІП. Рэкамендуем Вам звярнуцца ў кантакт-цэнтр сістэмы «Разлік» АРІП па нумары тэлефона 141 альбо напісаць на электронны адрас erip@cbt.by і ўдакладніць інфармацыю па выстаўленых да аплаты даных** (<https://webpay.by/be>).*

5.6. Часам у фразеасхеме для ўзмацнення значэння назіраецца рэдуплікацыя – сумяшчэнне і фразеасхемы, і злучніка (*i, a, але*): *У прафілактычных мэтах цэнтральнай раённай бальніцай была састаўлена так званая група рызыкі, і тым, хто трапіў у яе, рэкамендавалі наведаць урача-нарколага. Але ж праблема ў тым, што гэтыя людзі да ўрача-нарколага не «даходзяць» (Прамень); Некалькі гадоў таму была створаная Кансультацыйная рада для беларусаў замежжа. Аднак праблема ў тым, што ў раду запрошваюцца як правіла беларусы, якія прыхільна ставяцца да сённяшніх беларускіх уладаў, і ў ёй няма прадстаўніцтва, напрыклад, беларусаў Вялікабрытаніі ці моцнай амерыканскай суполкі (І. Губарэвіч).*

Такім чынам, маўленчая рэчаіснасць дэманструе мноства сродкаў, якія служаць фармантамі мінімальнага тэкставых адзінак (дыктэм). Такія сродкі ўяўляюць сабой фразеалагізаваныя канструкцыі (фразеасхемы), якія маюць прыкметы моўных адзінак і патрабуюць даследчыцкай увагі – максімальнай інвентарызацыі ў межах асобнай мовы і падрабязнага граматычнага апісання.

Літаратура

1. Блох, М. Я. Диктема в уровневой структуре языка / М. Я. Блох // Вопросы языкознания. – 2000. – № 4. – С. 56–67.
2. Конюшкевич, М. И. Внутритекстовые связи с предложно-союзным коннектором «до того, что» в медиатексте / М. И. Конюшкевич // Медиалингвистика. – 2016. – № 1. – С. 93–104.
3. Конюшкевич, М. И. Потенциал предлога для образования союзных средств / М. И. Конюшкевич // ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ филолог / главни уредник Предраг Пипер. – 2014. – Кн. LXX. – Београд: Српска академија наука и уметности: Институт за српски језик САНУ, 2014. – С. 17–33.
4. Ляпон, М. В. Смысловая структура предложения и текст. К типологии внутритекстовых отношений / М. В. Ляпон. – М.: Наука, 1986. – 198 с.
5. Черемисина, М. И. Очерки по теории сложного предложения / М. И. Черемисина, Т. А. Колосова. – Новосибирск: Наука, 1987. – 197 с.
6. Шмелева, Т. В. Техника сложного предложения / Т. В. Шмелева // Лингвистические идеи В. А. Белошапковой и их воплощение в современной русистике: колл. моногр. – Тюмень: Мандр и К, 2010. – С. 116–133.

Евгений Киров

*Государственного институт русского языка им. А. С. Пушкина
(г. Москва, Россия)*

МУЛЬТИСТИЛИСТИКА РУССКОГО ЯЗЫКА

В наиболее общем виде функциональный стиль можно определить как совокупность речевых стратегий отбора языкового материала из парадигмы всех возможных фонетических, лексических и грамматических (включая словообразовательные) вариантов языковых единиц в рамках лингвистической компетенции языковой личности с ориентацией на целесообразное использование языковых средств оформления дискурса в практике определенного типа и условий коммуникации.

М. Ломоносов, основываясь на традиции риторики XVII–XVIII вв., связывает стиль с образом и личностью оратора. Подчеркнем, что уче-